

sze a folyamatos borítást kialakító, illetve fenntartó gazdálkodás. Ez lehet ugyanis a záloga annak, hogy az erdő mint életközösség, rugalmas választ tudjon adni a klímaváltozás hatásaira. Hogy ez részleteiben mit jelent, azt talán már nem szükséges hosszasan taglalnunk: elsősorban változatos fafajösszetételű, korszerkezettű, térben inhomogén, színtezett állományszerkezet kialakítását, amivel stabil állományklímát lehet fenntartani. A változó klíma okozta stressz miatt az eddig is érzékeny károkat okozó beavatkozások (tarvágás, teljes talaj-előkészítés, köztes művelés) a jövőben sok, már most is problémákkal terhelt helyen ténylegesen az őshonos állományok felújíthatatlanságához vezethetnek. Természetközeli erdőkben, különösen, ha a klímaváltozás mértéke fokozódik, ezek a módszerek alaposan átgondolandók. A szélsőségesen klímaérzékeny, védelemre érdemes (döntően ma is védelmi, közjóléti rendeltetésű) állományok egy részét ugyanakkor nem eretnesség megkímélni minden faanyagtermelő beavatkozástól.

A folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodással segíthetjük a jelenleginél változatosabb genetikai összetételű állományok kialakulását, a természetes géncserét és a fajok dominanciaviszonyainak spontán változását is. Ez lehet

alapja a klíma megváltozása során az állomány átalakulásának is, a természetes dinamikai folyamatok mentén. Minél természetesebb egy erdő, annál nagyobb a rezilienciája, s annál jobban megfelel a környezeti kihívásoknak. Mátyás Csaba kritikáit a száraló üzemmódra vonatkozóan sem genetikai szempontból, sem az állományklíma veszélyeztetése okán nem találjuk megalapozottnak. Ellenkezőleg, az általa (is) erdészeti paradigmaváltásnak nevezett folyamat mindkét téren sokat segíthet erdeink alkalmazkodóképességének növelésében.

Az erdők összetételének aktív, segítő befolyásolásával bizonyos keretek között ugyanakkor egyetértünk. Helyénvalónak tartjuk az okszerűen végrehajtott mesterséges elegyítést az állományalkotó fafajok szárazabb termőhelyeken szelektálódott populációiból származó szaporítóanyaggal és a Kárpát-medence őshonos szárazságtűrőbb fafajaival, ha az a természetes folyamatok során nem látszik biztosítottak. E tekintetben utalnánk *Tasnády Péter József*nek a lehetséges gazdálkodói beavatkozásokat taglaló gondolataira is, aki az Erdészeti Lapok 2006. január-márciusi számában a tő melletti erdész alaposságával és óvatos visszafogottságával mérlegelte többek között e lehetőségeket is.

Az erdőgazdálkodás hagyományosan sokféle társadalmi igényt elégít ki. Talán nem igényel bizonyítást, hogy a természetes erdők közjóléti és védelmi (de gyakran gazdasági) szempontból is többet nyújtanak számunkra. Várható, hogy egy megváltozott környezetben az erdők e szolgáltatásaira is sokkal jobban rászorulunk, mint jelenleg. Hangsúlyozni kívánjuk, hogy fenti gondolatmenetünk nem (csak) természetvédelmi indítatású. Az őshonos fafajú erdők megőrzése elsődleges gazdasági érdek is. Az erre való felkészülés legfontosabb eszköze az erdők válaszadó képességének növelése. Ennek, mint láttuk, központi eleme a természetesség növelése, az erdők biológiai sokféleségének fenntartása.

Soha nem volt aktuálisabb felidéz-nünk *Jubász-Nagy Pál* lényeglátóan tömör megfogalmazását, mint manapság: „Minden, ami túlságosan elszegényített, pusztulásra van ítélve”.

Az Erdészeti Lapok januári számában részletes összefoglaló olvasható erdeink jelenlegi egészségi állapotáról. Az országos adatgyűjtés elemzése alapján főként az idegenhonos feketefenyvesek, akácok egészségi állapota mondható rosszabbnak. Az őshonosok Európa más országaival összehasonlítva nem mutatják a romlás jeleit. Búcsú az őshonos fafajainktól? Talán még korai megkondítanunk a vészharangot.

Emléktábla-avatás Kiskunhalason

Kiskunhalason, a Sóstói parkerdő Solyompihenőjénél 2010. december 3-án esős délelőttön erdészek, környezetvédők, valamint természetszerető halasiak jelenlétében emlékoszlopot avattak. Az emlékoszlop felállításának célja az volt, hogy a halasiak körében kedvelt kiránduló és pihenőhelyen legyen méltó alkotás azok emlékére, akiknek példamutató hűsége és kiemelkedő szakmai tudása jelentős szerepet játszott a parkerdő létrehozásában és megőrzésében.

Az emléktáblára elsőként a 2009-ben elhunyt *Jaksa Ferenc* erdőfelügyelő neve került fel. Az ünnepélyes avatáson résztvevő *Gyovai István*, Kiskunhalas város polgármestere köszöntő beszédében méltatta a parkerdő szerepét a város lakóinak életében és hangsúlyozta annak fontosságát, hogy voltak és vannak példamutató személyek, akik hűségesen részt vesznek olyan feladatban, amellyel maradandót tudnak alkotni az utókor számára.

Ezt követően a kiskunhalasi Kertvárosi Iskola ökológiai csoportjának megjelent diákjai „Az Erdő fohászá” mondták el közösen.

Jaksa Ferenc mások számára is irányt mutató munkásságáról *dr. Göbölös Antal* az Állami Erdészeti Szolgálat nyugalmazott igazgatója emlékezett meg. Kiemelte azt a közösen végzett áldozatos munkát, amely a rendszerváltást követő időszakban megmentette és megtartotta a parkerdőt a halasiak számára.

Az emléktáblát Jaksa Ferenc özvegye leplezte le, majd a Kiskunhalasi Környezetvédő Egyesület tagjainak tisztelegő koszorúja és a Jaksa-család emlékező virágai kerültek az emlékoszlopra.

Külön köszönet a Kiskunhalasi Környezetvédő Egyesület elnökének, *Csáki Lászlónak* és *Vili Gábor* egyesületi tagnak, valamint a Kelebiai Erdészeti körábrbi vezetőjének, *Göbölös Péternek*, akiknek munkája és támogatása nélkül nem kerülhetett volna sor az emlékoszlop felállítására.

Ván László
városi főkertész